اخبار کوتاه

هر کیلو شیر خام ۱۵ هزار تومان شد

شورای قیمت‌گذاری و اتخاذ سیاست‌های حمایتی محصولات اساسی کشاورزی قیمت جدید هر کیلو شیر خام را ابلاغ کرد.

به گزارش پیام آشنا، در متن ابلاغیه سرپرست وزارت جهاد کشاورزی و رئیس شورای قیمت‌گذاری محصولات کشاورزی به وزارت جهاد کشاورزی، وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان برنامه و بودجه آمده است:

به استناد مفاد قانون اصلاح قانون تضمین خرید محصولات اساسی کشاورزی مصوب پنجم آبان‌ماه یک هزار و سیصد و نود و نه به شماره ۱۸۰۶۷۲۳۶ تاریخ ۱۲ آذر ۱۳۹۹ مجلس شورای اسلامی، شورای قیمت‌گذاری و اتخاذ سیاست‌های حمایتی محصولات اساسی در جلسه تاریخ ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۲ تصویب کرد:

قیمت تضمینی شیر خام به ازاء هر کیلوگرم درب دامداری به شرح جدول ذیل است.

تبصره به ازای هر ۰/۱ درصد افزایش یا کاهش درصد چربی شیر خام از ۳.۲ درصد، مبلغ ۲۰۰۰ ریال متناسب با افزایش و یا کاهش درصد چربی به قیمت مصوب شیر خام اضافه یا کسر خواهد شد.

شانس بالای صادرات محصولات کشاورزی با دریافت نشان استاندارد

مدیرکل استاندارد البرز از صدور پروانه کاربرد نشان استاندارد حدمجاز الاینده‌ها برای چهار محصول کشاورزی خبر داد.

به گزارش پیام آشنا، محمدحسین طاهری افتهار کرد: این محصولات شامل توت فرنگی گلخانه‌ای، اسفناج، نیوزلند گلخانه‌ای، گیاه‌ی و شلیل است.

وی ادامه داد: صدور پروانه کاربرد نشان حدمجاز الاینده‌ها در راستای کاهش استفاده از الاینده‌های مورد مصرف در تولید محصولات کشاورزی و حفاظت از منابع آب و خاک، تضمین ایمنی و سلامت مصرف کنندگان صورت می‌گیرد.

طاهری گفت: اداره کل استاندارد البرز به منظور نظارت مستمر بر عملکرد واحدهای دارای پروانه کاربرد نشان حدمجاز به صورت مستمر از این واحدها بازدید و از محصولات نمونه برداری خواهد کرد.

وی از واحدهای تولیدی محصولات کشاورزی و باغی استان البرز خواست برای دریافت نشان استاندارد به سازمان جهاد کشاورزی استان مراجعه و نام نویسی کنند.

در توضیح تفاوت محصولات دارای نشان استاندارد فازون بر اطمینان مصرف کنندگان داخلی از شانس بالایی برای صادرات برخوردار خواهند بود.

کاهش عرضه از سوی ایرلاین‌ها منطقی نیست

دبیر انجمن شرکت‌های هواپیمایی می‌گوید شرکت‌ها هزینه‌های اثلنی دارند و باید این هزینه‌ها را پوشش دهند و این یعنی کاهش عرضه از سوی ایرلاین‌ها منطقی نیست.

به گزارش پیام آشنا، مقصود اسعدی سامانی درباره کاهش عرضه بلیت هواپیما افتهار کرد: گزارش‌هایی کمتر شرکت فرود گاه‌ها منتشر کرده نشان می‌دهد که عرضه بلیت کاهش چندانی پیدا نکرده است. در حالی که در ماه‌های پایانی سال گذشته هم این موضوع مطرح شده بود. آخرین گزارش شرکت فرودگاه‌ها در فرستنده‌ها حاکی از آن است که ۱۶ میلیون مسافر در ۱۴۰۱ جابه‌جا شدند که ۱۴ درصد رشد داشته اما از نظر پروازی، ۹ درصد کاهش یافته است و بخشی از این موضوع به محدودیت‌های کرونا برمی‌گردد که در سال ۱۴۰۰ سفرها کاهش پیدا کرد.

وی درباره این شائبه که برخی ایرلاین‌ها با هدف فشار به سازمان هواپیمای کشوری، از عرضه بلیت خودداری می‌کنند بیان کرد: برخی صحبت‌ها غیر کارشناسی و با اطلاعات غلط است و افکار عمومی و مسئولان را هم گمراه می‌کند. ما قبلا هم اعتقاد داریم که با سرکوب نرخ بلیت، شرکت‌های هواپیمایی امکان اینکه هواپیماهایشان را سر خط بیاورند ندارند؛ چون مشکل اصلی صنعت سرمایه در گردش و کمبود نقدینگی است و با شرایط فعلی و تاکید بر سرکوب نرخ، شاهد زمینگیری هواپیماهای بیشتری خواهیم بود و همین تعداد ناوگانی که الان فعال هستند هم چند ماه آینده امکان لرفه فعالیت نخواهند داشت.

دبیر انجمن شرکت‌های هواپیمایی، با بیان اینکه تعویم هواپیما بر اساس سایکل موتور پرواز می‌کند، افتهار کرد: اگر سایکل موتور تمام شود، شرکت‌های هواپیمایی نقدینگی لازم را برای اینکه موتور جدید تهیه کرده یا موتور را تعمیر کنند ندارند و به همین دلیل خیلی از هواپیماهای کشور به‌دلیل نداشتن موتور زمینگیر است که علت آن هم کمبود نقدینگی شرکت‌هاست؛ برای شرکت‌های خصوصی که در این صنعت هستند هم انگیزه‌ای برای اینکه سرمایه‌گذاری جدید کنند وجود ندارد.

وی خاطرنشان کرد: اگر دولت می‌خواهد که مشکل صنعت حل شود باید دست از پافشاری برای تثبیت نرخ برداره و بگذارد که عرضه و تقاضا نرخ را تعیین کنند در واقع باید بگذارد که قانون اجرایی شود. طبق قانون هم آزادسازی نرخ را داریم، در حالی که نرخ‌های دستوری جز اینکه دلال‌بازی را در صنعت توسعه دهد و به ضرر مردم باشد و بخصوص هم موجب نارضایتی اپلیکیشن‌ها و فعالان صنعت شود و هم نارضایی مردم و مسئولان دستگاه‌های نظارتی را فراهم می‌کند نتیجه‌ای ندارد.

قرارداد اجاره و دریافت کد رهگیری رایگان شد

سامانه ملی املاک و اسکان کشور با هدف امکان ثبت و استعلام قراردادهای ثبت شده و کاهش هزینه‌ها قدام به راه‌اندازی نسخه آزمایشی سامانه ثبت اجاره مسکن کرد که براساس آن امکان ثبت قرارداد اجاره و دریافت کد رهگیری بدون مراجعه به بنگاه معاملات املاک به صورت رایگان فراهم شده است.

به گزارش پیام آشنا، با راه‌اندازی این سامانه، مالک و مستاجر بدون مراجعه به بنگاه و در یک روند کاملاً شفاف و قانونی و تنها با درج اطلاعات خود در سامانه می‌توانند نسبت به ثبت قراردادهای خود و دریافت کد رهگیری به صورت قانونی و رایگان اقدام کنند.

در اولین مرحله شروع به‌کار سامانه معاملات املاک و اسکان کشور، امکان ثبت و استعلام قراردادهای ثبت‌شده برای قرارداد اجاره مسکن در حالت یک به یک (یک مالک شش دانگ به یک مستاجر)، بصورت برخط فراهم شده و هر دو می‌توانند قرارداد اجاره واحد مسکونی مورد معامله خود را بدون نیاز مراجعه به بنگاه در این سامانه (https://amlak.mrud.ir) انجام داده و کد رهگیری و نسخه الکترونیکی آن را رایگان دریافت کنند.

قراردادهای ثبت شده در این سامانه قانونی بوده و امکان استعلام کد رهگیری قراردادهای اجاره مسکن و پیگیرد در مراجع قضایی را دارد.

خاندوزی اعلام کرد

ایران و عربستان در مسیر تعاملات مناسب اقتصادی

وزیر امور اقتصادی و دارایی گفت: ایران و عربستان در مسیر تعاملات و مناسبات اقتصادی به جمع بندی های خوبی خواهند رسید.

به گزارش پیام آشنا، سید احسان خاندوزی که برای شرکت در اجلاس سالیانه بانک توسعه اسلامی در جده به سر می برد، در حاشیه این اجلاس در مصاحبه با روزنامه شرق الاوسط گفت: در حاشیه اجلاس با وزیر امور اقتصادی عربستان سعودی ملاقات خواهم کرد و معتقدم ایران و عربستان در مسیر تعاملات و مناسبات اقتصادی به جمع بندی های خوبی خواهند رسید.

وی افزود: سیاست دولت جدید ایران توسعه ارتباطات با همسایگان و کشورهای عربی است. ما از هر موضوعی که سبب روابط نزدیک تر با همسایگان و کشورهای عربی و توسعه این روابط به شکلی متمایز باشد از جمله تحکیم روابط استقبال می کنیم.

طبق اعلام وزارت امور اقتصادی و دارایی، خاندوزی همچنین در پاسخ به سوال خبرنگار شرق الاوسط در خصوص راهکارهای برون رفت از چالش هایی که جهان هم اینک با آنها مواجه است؟ گفت: بعد از بحران جهانی کرونا و تبعات آن، کشورها آموختند که تعاملات اقتصادی بیشتری داشته باشند.

وزیر اقتصاد خاطرنشان کرد: دستور کار دولت جمهوری اسلامی ایران و پیشنهاد ما نیز برای غلبه بر این بحران ها استفاده از تبادل فناوری بین کشورهای اسلامی و گسترش تعاملات اقتصادی بین کشورهای جهان و به ویژه منطقه است.

سخنگوی صنعت آب خبر داد:

اجرای گسترده طرح برخورد با مشترکان بدمصرف آب

سخنگوی صنعت آب با اعلام اینکه در سال جاری طرح برخورد با مشترکان بد مصرف تداوم دارد و برخی‌ها بیشتر هم می‌شود، گفت: سال گذشته با اجرای این طرح، برای ۴۳ هزار مشترک بد مصرف قطع آب انجام شد.

به گزارش پیام آشنا، فیروز قاسم‌زاده افزود: برخورد با مشترکان بد مصرف آب یکی از برنامه‌های جدی وزارت نیرو برای مدیریت مصرف است.

وی ادامه داد: این طرح الزام قانونی هم دارد و مشترکانی را که نتوانسته برابر الگو مصرف می‌کنند را شامل می‌شود. سخنگوی صنعت آب گفت: سال گذشته طرح و مشترکانی آغاز شد که ۳ برابر الگو مصرف آب داشتند و امسال تعداد بیشتری از مشترکان بد مصرف را در برمی‌گیرد.

وی ادامه داد: پارسال در این طرح برای ۴۳ هزار مشترک بد مصرف قطع آب انجام شد و امسال باقوت بیشتری ادامه خواهد یافت.

قاسم‌زاده بیان کرد: اگر این طرح در حال اجرا است تا برای روزهای پیک مصرف آمادگی داشته باشیم.

۱۶ اردیبهشت مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب استان تهران از آغاز برخورد با مشترکان بدمصرف تهران خبر داد و گفت: این دسته از مشترکان در نوبت اول از ساعت ۹ تا ۱۷ و به مدت یک روز با محدودیت قطع آب روبرو خواهندشد.

متقاضیان طرح خودروهای فرسوده هم باید حساب و کالتی داشته باشند

مدیر سامانه یکپارچه تخصیص خودرو با بیان اینکه تنها تفاوت مرحله دوم فروش یکپارچه خودرو با مرحله نخست، اضافه شدن طرح جایگزینی خودروهای فرسوده و انتخاب پنج اولویت از همان ابتدای ثبت‌نام است تاکید کرد که برای مادران و دارندگان خودروهای فرسوده هم همچون متقاضیان عادی تعریف حساب وکالتی به نام سازمان حمایت بیشتر شود.

به گزارش پیام آشنا، مهدی تقدسی، ضمن تایید زمانبندی اعلام شده برای فرایند مرحله دوم فروش یکپارچه خودروها، اظهار کرد: از ۲۰ تا ۲۹ اردیبهشت ماه متقاضیان می‌توانند برای تعریف حساب وکالتی "به نام سازمان حمایت"، واریز وجه ۱۰۰ میلیون تومان و مسدود کردن آن در حساب مذکور اقدام کنند؛ پس از پایش اطلاعات و ارسال اطلاعات ثبت‌نام‌کنندگان با بانک‌ها به سامانه، از سوم خرداد ماه تا ۱۰ خرداد ثبت‌نام آغاز خواهد شد.

مدیر سامانه یکپارچه تخصیص خودرو، خاطر نشان کرد: تنها تفاوت این مرحله از فروش خودرو با مرحله نخست، این است که طرح جایگزینی خودروهای فرسوده هم اضافه شده است و همچنین متقاضیان از همان ابتدا می‌توانند پنج اولویت خودرویی خود را تعیین کنند.

وی تاکید کرد: متقاضیان طرح جایگزینی خودروهای فرسوده بایستی توجه داشته باشند که همچون دو طرح دیگر (عادی و طرح حمایت از قانون جوانی جمعیت ویژ مادران) بایستی برای تعریف حساب وکالتی به نام سازمان حمایت و مسدود کردن وجه ۱۰۰ میلیون تومان اقدام کنند.

تقدسی با بیان اینکه فروش یکپارچه خودروها حتما روندی اهدا محور خواهد بود، گفت: طرح فروش یکپارچه خودروها اهدا محور خواهد بود و ختم به این دو مرحله نخواهد شد، اما اینکه فرایند مرحله سوم دقیقا چه زمانی باشد، هنوز مشخص نیست و قطعا پس از اتمام مرحله دوم، برای مرحله سوم و اجرای آن برنامه‌ریزی صورت خواهد گرفت.

مدیر عامل اتحادیه مرکزی مرغداران میهن:

چاره‌ای جز افزایش قیمت تخم مرغ نداشتیم

مدیرعامل اتحادیه مرکزی مرغداران میهن با بیان اینکه اگر تولید اقتصادی نباشد، تولیدکنندگان از چرخه تولید خارج می‌شوند و با کاهش تولید مواجه خواهیم شد، گفت با توجه به نرخ تورم و افزایش هزینه‌های تمام‌شده تولید، چاره‌ای جز اصلاح قیمت تخم‌مرغ برای پایداری تولید نداشتیم.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایرنا، محمد مرادی در خصوص افزایش قیمت تخم‌مرغ و اصلاح قیمت آن، افزود: قیمت‌ها سال گذشته باید تغییر پیدا می‌کرد، اما برای اینکه مردم با مشکل مواجه نشوند از تولید کنندگان خواسته شد، با قیمت‌های پایین‌تری محصولات پروتئینی را عرضه کنند.

مدیرعامل اتحادیه مرکزی مرغداران میهن گفت: بخشی از اصلاح قیمت‌ها از سال گذشته به سال جدید موکول شد و در سال جدید هم افزایش هزینه‌های تولید از جمله افزایش دستمزد کارگر و سایر هزینه‌های جانبی را داشتیم که سالانه تغییر می‌یابد که همه اینها منجر به اصلاح قیمت تخم‌مرغ شد.

وی با تاکید به پایداری تولید تخم‌مرغ در کشور گفت: اگر تولید اقتصادی نباشد، تولیدکنندگان و سرمایه‌گذاران از چرخه تولید خارج می‌شوند و ممکن است نهتنها حرکت رو به رشدی در تولید نداشته باشیم؛ بلکه تولید قبل را نیز از دست بدهیم.

مرادی بیان کرد: رقم اصلاحی نرخ تخم‌مرغ حداقل رقم ممکن بود که تولید برای تولیدکنندگان صرفه اقتصادی اولیه داشته باشد تا پایداری تولید و استمرار کار ادامه داشته باشد.

مدیرعامل اتحادیه مرکزی مرغداران میهن با تاکید بر اینکه بخش عمده نهاده‌های طیور از محل واردات تامین می‌شود، گفت: قیمت اصلی مواد اولیه تولید نهاده‌های طیور شامل ذرت و کنجاله سویا است که متاثر از نوسان نرخ ارز است.

وی تاکید کرد: در عین حال بسیاری از کالاهای دیگر همچون زیرمجموعه‌ها را نیز نمی‌بایست یعنی نرخ ۳۷ هزار تومانی تامین می‌شود؛ بنابراین چاره‌ای جز افزایش قیمت نداشتیم.

مسرادی بابیان اینکه اکنون هزینه تولید تخم‌مرغ بر اساس هزینه تمام شده نسبت به گذشته افزایش یافته است، افزود: این را باید بدانیم که تولیدکننده یک سرمایه گذار است و برای اینکه تولیدش اقتصادی باشد، باید بتواند کالایش را عرضه کند.

مدیرعامل اتحادیه مرکزی مرغداران میهن با بیان اینکه کمبودی در تولید تخم‌مرغ کشور نداریم، تصریح کرد: قیمت مصوب ۴۷ هزار و ۳۰۰ تومانی متاثر از افزایش مجدد نرخ تمام‌شده تولید است تا تولیدکنندگان را سر پا نگه دارد. این در حالی است که پیش از این سودی که در حوزه درآمدی تولیدکنندگان بود، برای نوسازی و بهسازی واحدهایشان هزینه می‌شد، اما اکنون با این نرخ واحدها می‌توانند به کارشان ادامه بدهند تا کشور دچار کمبود این ماده پروتئینی ارزشمند نشود.

افزایش بیش از ۴۰ درصدی قیمت شکر بدون اعلام رسمی

چرا با وجود اینکه از ابتدای سال جاری شاهد افزایش قیمت قند و شکر در بازار هستیم، دولت نرخ آن را به طور رسمی اعلام نمی کند؟

به گزارش پیام آشنا به نقل از مهر، تأمین امنیت غذایی یکی از مهم‌ترین وظایف دولت‌ها در راستای حیات جامعه است. برخی کالاها در بین اقلام غذایی از اهمیت بیشتری برخوردارند زیرا یا ماده اولیه محصولات دیگر به شمار می‌روند یا مانند گندم قوت غالب مردم محسوب می‌شوند. تولید و تأمین گندم، شکر، روغن و... به عنوان اقلام اساسی صنایع غذایی برای ادامه حیات بشر ضروری است و معمولاً دولت‌ها یارانه زیادی به این اقلام اختصاص داده‌اند. خودکفایی ۱۰۰ درصدی شدنی نیست اما می‌توان از میزان وابستگی یا تولید بیشتر کاست.

ایران در تأمین این محصولات کشاورزی نیز وابستگی ارزی دارد و هنوز نتوانسته خود کفایی نسبی داشته باشد. پیش بینی می‌شود امسال میزان تولید گندم بین ۸ تا ۹ میلیون تن باشد در حالی که نیاز کشور ۱۲ میلیون تن است. از سوی دیگر در تأمین روغن وابستگی زیادی وجود دارد و ۹۵ درصد دانه‌های روغنی مورد نیاز وارد می‌شوند.

در تولید و تأمین شکر هم وابستگی حدود ۴۰ درصدی وجود دارد. هفته گذشته علیرضا عباسی، نماینده مردم کرج، فردیس و اشتهارد در مجلس شورای اسلامی در برنامه‌ای رادیویی مصرف سالانه شکر در کشور را حدود ۲ میلیون و ۳۰۰ تن عنوان کرد و گفت: بین ۸۰۰ هزار تا یک میلیون تن آن وارد می‌شود.

وضعیت تولید شکر در کشور

شکر به لحاظ قیمتی سال ۲۰۲۲ میلادی نسبت به سایر اقلام مصرفی دچار تنش بیشتری بود. جنگ روسیه و اوکراین شرایطی را در سطح بین الملل به وجود آورد عدد پس از انقلاب در سال‌های ۵۷ تا ۶۱ به بیش از ۱۰۰ هزار تن رسید.

روند صعودی تولید شکر در سال‌های ۶۲، ۶۳ و ۶۴ حاکی از تولید بیش از ۲۰۰ هزار تن شکر در سال را نشان می‌دهد. آمار دراندازه با افت تولید این ماده قندی در کشور رو به رو هستیم همچنین سال‌های ۶۵ تا ۷۵ و در دوران سازندگی کشور میزان شکر تولید شده کشور به کمتر از ۲۰۰ هزار تن در سال رسید.

بر اساس آمار منتشر شده در انجمن صنفی کارخانه‌های قند و شکر ایرانی، این نوسان آماری ادامه پیدا می‌کند تا در نهایت سال ۹۶ اوج تولید شکر در کشور به ثبت می‌رسد و در این سال تولید شکر به حدود ۹۰۰ هزار تن رسید. اما در ۳ سال اخیر دوباره با افت تولید به دلیل تحریم و مشکلات کم آبی مواجه شدیم و تولید شکر ایران در سال ۱۴۰۰ کمتر از ۶۰۰ هزار تن بود.

وضعیت تولید جهان

خشکسالی در برخی کشورها از جمله هند و برزیل نیز باعث شد آمار تولید جهانی نیشکر و چغندر قند کاهش یافته و تعادل بازار از بین برود. به طور قطع هنگامی که کمبود شکر در جهان افزایش چشمگیری داشته باشد، بخشی از این موضوع، به تأمین سوخت خودروها از گیاه نیشکر بازمی گشت. به گفته دبیر انجمن صنفی کارخانه‌های قند و شکر ایران، نرخ شکر از ۴۷۰ دلار در ابتدای سال ۲۰۲۲ میلادی به ۵۷۰ دلار در انتهای سال رسید. اما هنوز قیمت این کالای اساسی واقعی نشده است.

به گفته کارشناسان و فعالان بازار، شکر کالایی سیاسی بوده و تا حدودی به قیمت نفت وابسته است. بالا و پایین شدن نرخ نفت تا حدودی قیمت شکر را هم، دچار نوسان می‌کند.

بخشی از شکر مورد نیاز جهان به وسیله برزیل تولید و تأمین می‌شود. آغاز جنگ روسیه و اوکراین و چالش تأمین سوخت، باعث شد تا بخشی از این نیشکر برای تولید اتانول و تأمین سوخت خودرو و... اختصاص یابد. در دورهایی که قیمت نفت رشد می‌کند بازار شکر نیز تحت تأثیر قرار گرفته و نرخ آن صعودی می‌شود.

خشکسالی در برخی کشورها از جمله هند و برزیل نیز باعث شده آمار تولید جهانی نیشکر و چغندر قند کاهش یافته و تعادل بازار از بین برود. به طور قطع هنگامی که ذخایر جهانی کاهشی می‌شود قیمت‌ها در جهت مخالف، افزایش می‌یابند.

چرا افزایش قیمت شکر اعلام رسمی نمی‌شود؟

علیرضا عباسی، نماینده خانه ملت درباره برنامه مجلس برای توزیع شکر به نرخ دولتی، گفت: بر اساس آمار نیازمندی سالانه کشور به شکر بخشی در داخل تولید و تأمین می‌شود و بخشی وارداتی است. به عنوان مثال اگر سالانه حدود ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار تن شکر نیاز باشد به طور متوسط ۱.۵ میلیون تن در کشور به وسیله چغندر قند و نیشکر تولید می‌شود.

در این راستا بسیاری حصادی، مجری طرح گیاهان قندی وزارت جهاد کشاورزی هم گفته، از ۶ میلیون هکتار زراعی آبی کشور، سالانه حدود ۱۲۰ هزار هکتار از مزارع زیر کشت چغندر قند قرار می‌گیرد.

حال پرسش این است که چرا با وجود اینکه از ابتدای سال جاری شاهد افزایش قیمت قند و شکر در بازار هستیم، دولت نرخ آن را به طور رسمی اعلام نمی‌کند؟

بر اساس رصد هفتگی بازار از سوی مهر هفته دوم فروردین افزایش قیمت قند و شکر در خرده فروشی‌ها را شاهد بودیم و قند به هر کیلو ۳۵ هزار تومان و شکر ۲۵ هزار تومان رسید. بر اساس آخرین رصد بازار که هفته گذشته انجام شد هر کیلو قند ۳۸ و هر کیلو شکر ۳۲ هزار تومان قیمت گذاری شده که نسبت به قیمت هفته نخست فروردین افزایش ۴۳.۴۷ درصدی را شاهد هستیم.

در بخش نامه‌ای که هنوز به طور رسمی از سوی وزارت جهاد کشاورزی اعلام نشده است هر کیلو قیمت شکر دولتی از ۱۸ هزار تومان به ۲۵ هزار و ۵۰۰ تومان رسیده (۴۱.۶۷ درصد افزایش) مبلغی که دولت این محصول را به شکل فلاه‌ای خریداری کرده و پس از بسته بندی به ۳۳ و ۳۸ هزار تومان برای مصرف کننده نهایی می‌رسد.

یادداشت

داستان راستان تورم کنونی (بخش اول)

آیا تورم زیان اجتماعی ببار می‌آورد؟ بدون تردید. آیا زیان اجتماعی تورم ربطی به عامل ایجاد تورم دارد؟ نه چندان. آیا مستقل از علت تورم، کنترل تورم مسوولیت دولت‌ها است؟ بدون تردید! آیا اصحاب علم اقتصاد علت و درمان تورم را می‌شناسیم؟ تا حد قابل توجهی. آیا اشتباهات ما از علت و درمان تورم الزاما به کنترل تورم می انجامد؟ تردید داریم.

ما اصحاب علم اقتصاد و یقین داریم مسوولان و سیاستگذاران کشور نیز درست در وضعیتی هستیم که علمای نظریه بازی‌ها آن را نامی‌ده تعادل نش نابهینه (Sub-optimal) می‌نامند؛ به این معنی که همه می‌دانیم وضعیت موجود تورم به‌طور قطع بسیار دور از بهینه اجتماعی است و حتی بخش قابل توجهی از اصحاب علم اقتصاد و حتی اصحاب سیاستگذاری می‌دانند وضعیت‌های امکان‌پذیر دیگری نسبت به وضع موجود وجود دارد که مرجح است اما با این حال چون وضع موجود تعادل است که انگیزه تغییر به سمت آن وضعیت‌های امکان‌پذیر مرجح به وضع کنونی وجود ندارد، پس وضعیت تورمی تداوم می‌یابد. این رابه این دلیل نوشتم که اصحاب علم اقتصاد حرفهای برخلاف آنچه در محافل رسانه‌ای پررنگ است، بالا بودن تورم را صرفا ناشی از نقص دلش و بخطور قطع صرفا ناشی از ناتوانی مسوولان اجرایی مرتبط با کنترل تورم و بخطور قطع ناشی از بی‌توجه بودن سیاستگذاران به مساله تورم نمی‌دانیم. همین است که حل مساله تورم را مشکل کرده است؛ به این معنی که یافتن راحلی که بتواند سبب تغییر تعادل موجود شود و انگیزه تغییر از تعادل موجود به سمت تعادلی با زیان اجتماعی کمتر را فراهم کند که در چارچوب اقتصاد سیاسی سیاستگذاری قابلیت اجرایی داشته باشد، سخت است. با این حال، مسوولیت ما آن است که به شرح و تحلیل حرفهای موضوع ادامه دهیم و به راهای برون‌رفت از تعادل نش نابهینه موجود بیندیشیم.

اما چرا تورم با وجود آنکه در سال ۱۴۰۰ به تدریج گرایش به نزول پیدا کرده بود و حتی بعد از شوک حذف ارز ترجیحی و جهش تورمی شدید ماه‌ها خرداد و تیر ۱۴۰۱ که مجددا نرخ تورم در مسیر نزولی قرار گرفت، در نیمه دوم سال و به‌ویژه در ماه‌های پایانی سال نرخ تورم ماهانه، نقطه به نقطه و متوسط مسیر صعودی محسوسی را در پیش گرفتند؟ برای درک این موضوع، بسیار ضروری است که بین عوامل ایجاد متوسط یا روند نرخ تورم و عوامل ایجاد جهش تورمی تمایز قائل شویم.

درباره عوامل ایجاد متوسط یا روند نرخ تورم این توافق عمومی وجود دارد که «ایجاد تولن خرج کردن فراتر از تولن تولید» عامل متوسط تورم بالای اقتصاد ایران است و تمام آنچه سبب ایجاد تولن خرج کردن فراتر از تولن تولید می‌شود، حتما خود را به‌شکل رشد نقدینگی بسیار فراتر از رشد حقیقی اقتصاد نشان می‌دهد. دقت داشته باشیم که رشد نقدینگی یک میان‌پر یا متغیر جانشین برای تمام آن نیروها است و امکان ندارد که بدون رشد نقدینگی، تورم مقدارگرای در اقتصاد ایجاد شود. آنچه در ایران رخ می‌دهد آن است که به مرور این «ایجاد تولن خرج کردن فراتر از تولن تولید» در قالب انواع نارزی‌ها تشدید شده که بخش قابل توجهی از آن هم پیامد عملیات مالی دولت‌ها بوده و به مرور زمان تشدید شده است. در مقاطعی وجود در آمدهای سرشار ارزی امکان واردات گسترده و کنترل نرخ ارز و لذا کنترل تورم را تا حدی فراهم می‌کرده و اثر این نارزی‌ها تا حدی پنهان مانده و به محض کاهش درآمدهای ارزی خود را آشکار کرده است. بعدایل افزایش حجم نارزی‌ها، متوسط نرخ تورم در ایران نیز بزرگتر شده است. در نمودار زیر، نرخ تورم تحقق یافته و روند خطی نرخ تورم برای کل دوره ۱۴۰۰-۱۳۷۸ نشان داده شده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، نرخ تورم ضمن آنکه نوسانی را تجربه کرده است، روند صعودی دارد که بیانی از افزایش حجم نارزی‌ها در ایجاد تورم است و بخشی از این نارزی‌ها طی مدت زمانی طولانی شکل گرفته است و به سرعت هم قابل وارونه کردن نیست. بنابراین اصحاب علم اقتصاد درباره این بخش از تورم کم و بیش اجماع نظر دارند و اساسا نیازی به بحث درباره آن نیست. همان‌طور که در گذشته هم نیروهای «ایجاد تولن خرج کردن فراتر از تولن تولید» خود رابه شکل رشد بالای نقدینگی بسیار بالاتر از رشد اقتصادی و در نتیجه متوسط تورم بالا نشان داده‌اند، در سال ۱۴۰۱ نیز وجود داشته‌اند. و در سال ۱۴۰۱ هم وجود خواهند داشت. گرچه دولت در سال ۱۴۰۱ تلاش کرده است تا رشد نقدینگی را کاهش دهد و در این راه هم تا حدی موفق بوده؛ اما همچنان نرخ رشد نقدینگی بیش از متوسط تاریخی آن است و نیاز است همچنان تلاش برای کاهش رشد نقدینگی تداوم یابد. در عین حال، دولت در سال ۱۴۰۱ با افزایش نرخ سود هم کمار آمده و کم‌نوبر نرخ بهره بازار بین بانکی را در سطح بالاتری قرار داده است. این به آن معنی است که دولت دو توصیب جریان متفارف علم اقتصاد را تا حدی گوش کرده و در جهت عکس آن حرکت نکرده و آن اینکه رشد نقدینگی را کاهش داده و نرخ سود را افزایش داده است. به هر صورت، اولا درباره متوسط تورم اصحاب علم اقتصاد تفاوت چندانی با هم ندارند و آن را معلول آن می‌دانند که در رشد بالای نقدینگی خود راهنمایان می‌کند و ثانیا در سال ۱۴۰۱ رخداد غریبی در سیاستگذاری بولی رخ نداده است که عامل تشدید تورم باشد. آن گاه ما اصحاب علم اقتصاد همان توضیح همیشگی را برای متوسط تورم بیان روند تورم داریم و همان توصیب همیشگی را هم به دولت داریم؛ به این معنی که برای کاهش متوسط تورم و جلوگیری از تداوم روند صعودی تورم باید برای کاهش نارزی‌ها و در نتیجه کاهش متوسط رشد نقدینگی تلاش کرد. اما چرا در سال ۱۴۰۱ نرخ تورم بسیار بیش از نرخ رشد نقدینگی بوده است؟ یک توضیح این است که اثر رشدهای گذشته نقدینگی با وقفه در تورم ظاهر شده و به این دلیل است که موقتا نرخ تورم از رشد نقدینگی فراتر رفته است. اما این توضیح قانع‌کننده نیست؛ چون ایران از سال ۱۳۹۷ با تورم انتظاری بالا روبه‌رو بوده و نرخ تورم بیش از رشد نقدینگی بوده و مدت پنج سال بسیار بیش از آن چیزی است که بخطور متعارف وقفه گزاری رشد نقدینگی بر قیمت‌ها در نظر گرفته می‌شود. توضیح دیگر آن است که نقدینگی سیال‌تر شده است که این نیز قانع‌کننده نیست؛ چون این عارضه تورم را توضیح می‌دهد نه علت تورم را و کم و بیش به بیانی دیگر همان توضیح قبلی است. توضیح دیگر آن است که در سال ۱۴۰۱ نرخ رشد نقدینگی مثلا ۳۰ درصدی قدرت تورم‌زایی بیشتری از همین نرخ رشد نقدینگی در دهه ۱۳۸۰ دارد؛ چون ایران فاقد در آمدهای ارزی برای واردات گسترده و کنترل تورم است. این توضیح نیز فقط می‌تواند بگوید چرا تورم‌زایی رشد نقدینگی اکنون بالاتر است و نمی‌تواند بیشتر بودن نرخ تورم از رشد نقدینگی را توضیح دهد. پس توجیه توضیحی می‌تواند ضمن انطباق با مبنای نظری متعارف فرقتر رفتن، همچنین توضیح نرخ تورم از رشد نقدینگی در سال ۱۴۰۱ و احتمالا در سال ۱۴۰۲ را توضیح دهد؟ برای درک موضوع لازم است اشاره کنم که متوسط نرخ تورم در سال ۱۴۰۱ بر اساس آمار بانک مرکزی ۴۶ درصد بوده است و رشد نقدینگی نیز حدود ۳۰ درصد. اما اگر بخواهیم رشد نقدینگی ۳۰ درصد را با نرخ تورم مقایسه کنیم، باید با نرخ تورم نقطه به نقطه مقایسه کنیم که بر اساس آمار بانک مرکزی در انتهای اسفند ۱۴۰۱ برابر با ۵/ ۶۳ درصد بوده است. دلیل درست بودن مقایسه نرخ تورم نقطه به نقطه با رشد نقدینگی هم آن است که اثر یکوییم در اسفند ۱۴۰۱ رشد نقدینگی ۳۰ درصد است به این معنی است که: نرخ رشد نقدینگی نقطه به نقطه نقدینگی ۳۰ درصد است. آن گاه: تفاوت نرخ تورم و نرخ رشد نقدینگی نه ۵/ ۱۶ درصد بلکه حدود ۶۰ درصد است. این تفاوت قابل توجه: نرخ تورم با رشد نقدینگی است که باید توضیحی برای آن فراهم کنیم.

دکتر تیمور رحمانی
عضو هیات علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران
Alborz.payam@gmail.com